

Slaaplaatstelling Kleine zilverreigers, februari 2006

André Hannewijk

Inleiding

In het weekend van 11 en 12 februari 2006 is wederom een simultaantelling uitgevoerd op bekende slaapplaatsen in de Zeeuwse Delta en West Vlaanderen (B).

Resultaten

Op deze tweede simultaantelling zijn 15 locaties onderzocht. Er zijn 3 nieuwe locaties `ontdekt` te weten `s HeerArendskerke, Snellegem en Torhout. Op Seaftinghe kan geen slaapplaats worden gevonden. Maandelijks wordt hier bij laag water geteld. Op 21 januari zaten daar 6 Kleine zilverreigers.

De locatie Goudplaat/Aardbeieneiland werd niet geteld.

In totaal zijn 185 Kleine zilverreigers genoteerd. Een overzicht van de aantallen Kleine zilverreigers per locatie staan in de onderstaande tabel.

nr	Plaats/locatie	feb	jan	Datum	Teller(s)
		11/12-2-06			
1	Oosterland (eendenkooi)	14	27	11/2/06	René van Loo
2	Ouwerkerk (krekengebied)	12	26	11/2/06	René van Loo
3	Schelphoek (Schouwen)	5	34	12/2/06	Ted Sluijter
4	Kats (LA-kreek)	7	22	11/2/06	André Hannewijk
5	Lewedorp (Pietkreek)	1	17	11/2/06	Mark Hoekstein
17	`s HeerArendskerke	11	?	11/2/06	Jos de Regt
6	Goudplaat/Aardbeieneiland	Ng	0		Piet de Keuning
7	Veere (Veerse bos)	4	9	09/2/06	Piet de Keuning
8	Rammekens	4	17	11/2/06	Pim Wolf
9	Borssele, (kerncentrale)	14	3	11/2/06	Niels de Schipper
10	Braakman	52	45	14/2/06	Marcel Capello/Henk Castelijns
11	St. Kruis (Ryckevelde)	22	2	11/2/06	Patrick Vandousselaere, Rik Van de Kerchove
12	Knokke (Zwin)	5	15	11/2/06	Frank de Scheemaeker, Catrine Van Overloop
13	Sint-Andries (Bloemendale)	14	14	11/2/06	Nicholas Endriatis, Wim Jans
14	Lissewege	11	7	11/2/06	Paul D'hoore
15	Snellegem	6	Ng	11/2/06	Stijn Cooleman, Johnny Mylle
16	Torhout	3	Ng	11/2/06?	Geert Carette
	Totaal	185	235		Ng=niet geteld

Ten opzichte van de januaritelling een opmerkelijke verschuiving. In alle Noordelijke – en Noordwestelijke telgebieden (Oosterland, Ouwerkerk, Schelphoek, Kats, Lewedorp, Veere, Rammekens) namen de aantallen Kleine zilverreigers op de slaapplaatsen met vaak meer dan de helft af ten opzichte van het januari aantal.

Onder de Westerschelde bleven de aantallen gelijk (Sint-Andries) of stegen de aantallen ten opzichte van de januari telling. Een uitzondering hierop was het westelijk gelegen Knokke. Een `vreemde` plaats blijft de uitlaat van de kerncentrale Borssele waar de reigers evenals in januari tot na 19.00 uur bleven foerageren onder het lampenlicht in het koelwater.

Naast de Kleine zilvereigers waren er verder op de slaappleats Lewedorp (Pietkreek) wederom 2 Grote zilvereigers aanwezig. In de naaste omgeving zaten nog 2 lepelaars in de Oranjeplaatkreek. In het Veerse bos sliepen 3 Blauwe reigers. Bij de uitlaat van de kerncentrale Borssele 21 blauwe reigers en 1 ooievaar. De Braakman was goed voor nog één Grote zilvereiger.

Wat de precieze oorzaak is dat een groot deel van de vogels uit de noordelijke gelegen slaappleatsen zijn vertrokken naar zuidelijkere streken of meer het binnenland in is niet helemaal duidelijk. Is het de korte vorstperiode geweest, voedseltekort of een combinatie van beiden?

Enkele reacties van de tellers per gebied inclusief een verslag uit Belgisch Vlaanderen van Frank de Scheemaeker:

Schelphoek (Schouwen)

Mager resultaat Schouwen-Schelphoek. Vanavond 12 februari 2006, slechts 5 exemplaren Zillie, geheel in overeenstemming met het inspirerende weertype.....groet, Ted Sluijter.

Oosterland en Ouwerkerk (Duiveland)

Evenals bij de meeste tellers weinig Kleine zilvers, maar in de eendenkooi in de Maire toch nog 14 ex.(vogels kwamen erg laat, het was al behoorlijk donker). Hier ook nog 3 Blauwe kiekens waaronder 1 adulte man.

In Ouwerkerk sliepen 12 vogels. (René van Loo)

Veere, Veerse bos (Walcheren)

Afgelopen dinsdag 7 febr. telde ik tegen het donker 14 kleine zilvereigers en 9 blauwe reigers aan de zuidwest zijde van de grote kreek in Veere. Afgelopen vrijdag (10-2) zaten slechts 4 Kleine zilvereigers en 3 Blauwe reigers op de slaappleats. (Piet de Keuning)

Goudplaat/Aardbeieneiland (Noord-Beveland / Walcheren)

Niet geteld.

Kats (Noord-Beveland)

Bij aankomst (11-2) waren 3 Kleine zilvereigers aanwezig. Buitendijks de oevers van de Oosterschelde gecheckt (hoog water) maar hier geen reigers. De 3 worden uiteindelijk aangevuld met nog 4 exemplaren. Om 18.46 uur vliegt het totaal van 7 Kleine zilvereigers de bomen in.

Lewedorp, Pietkreek (Zuid-Beveland)

Vanavond (11-2) op de slaappleats van de Pietkreek (18.00-18.50uur) slechts 1 Kleine Zillie; wel weer 2 Grote Zilvers om het goed te maken. Ook kwam een Houtsnip uit de bosjes vliegen om vlak voor me in het gras te gaan foerageren, mazzeltje! Overigens in de Oranjeplaatkreek nog 2 foeragerende Lepelaars. Zijn de Kleine Zilvers vertrokken met die vorstperiode? (Mark Hoekstein)

's HeerArendskerke (Zuid-Beveland)

Vanavond (8-2) om 18.15 (avondschemering) uur 7 kleine zilvereigers in het riet in het plasje in de hoek Sloeweg (N254) en de Drieweg, afkomstig van Heinkenszand, afslag Goes. Misschien dat dit de verzamelplek is voor een slaappleats in de buurt (in de bomen)?!
(Ton Stapels)

Vandaag zaterdag 11-02-2006 tussen 17.45 en 18.45 gepost bij de vijver aan het klaverblad tussen de afrit Heinkenszand. In de vijver twee zilvereigers.

Later in de toppen van de bomen 11 Kleine zilvereigers. Er slapen daar ook een paar honderd kauwen. Als die boven de reigers komen gaan ze vliegen. Sta je op de spoorbaan richting Eindewege dan kun je ze zien. Toen ik terug reed zaten er weer 5 Kleine zilvereigers in de vijver het was toen te donker om het nog goed te zien. Daarnaast ook een buizerd en later een kiekendief. Ook nog een vogel geluid dat ik niet thuis kon brengen.

(Jos de Regt)

In het bekende poeltje bij de kruising Noordzakweg-N254 op 13-2 om 08.15 's ochtends ca. 10 kleine zilvereigers tussen het riet. (Ton Stapels)

Rammekens (Walcheren)

Er waren maar vier Kleine Zilvers in Rammekens. Ook aan de Belgische kust was het erg slecht. Tijdens een rondje Z-Vlaandere had ik er vandaag geen maar dat kwam wellicht door hun schutkleur bij deze weersomstandigheden? (Pim Wolf)

Borssele, Sloe kerncentrale (Zuid-Beveland)

Ook ik heb gisterenavond geteld bij de kerncentrale van Borssele. Ik was al vroeg bij de centrale en bij de kleine uitlaat zaten toen 8 kleine zilvers en 11 blauwe reigers. In het slootje naast de centrale geen kl.zillies, blauwe reigers en ooievaar. Deze laatstgenoemde zat op het naast gelegen weiland met 10 blauwe reigers.

Om 17:00 nog even de sloot gecheckt die wederom leeg was. Inmiddels zaten er al weer 11 kl.zillies bij de inlaat op de strekdam, ik hoopte eigenlijk dat dit de verzamelplek was en van daaruit richting slaapplaats zouden vliegen, maar niks was minder waar naarmate het donker werd kwamen er nog 3 kl.zillies bij en toen de lampen van het pomp gebouw aansprongen en de duisternis inviel werd het zelfs druk bij de kleine uitlaat de een na de andere blauwe reiger kwam er foerageren en natuurlijk ook de ooievaar nadat hij eerst een uitgebreide strandwandeling had gemaakt. En de kl. zillies bleven wat duf op de strekdam soezen en kwamen af en toe ook wat snacken bij de uitlaat. Ik heb tot 19:00 gewacht maar de situatie bleef onveranderd. Het was gewoon druk bij de kleine uitlaat in het schijnsel van de lampen een stuk of 10 blauwe reigers en een 5 tal kleine zilvereigers en een tiental meeuwen druk aan het avondmaal. (Niels de Schipper)

Braakman (Zeeuws-Vlaanderen)

Nog geen tijd gehad om te tellen, mogelijk morgen. Maar de verwachting voor de Braakman is gewoon ergens tussen de 40-50. Ik had er namelijk op 28/12 49, op 31/12 37 (slechte telling vanwege klojo's met vuurwerk vlak bij me), op 15/1 47 op 29/1 47 en op 6/2 45. Op 3/2 heeft iemand anders in de Braakman geteld en die kwam op 19 uit. Toen ik dat op zondag hoorde, heb ik op maandag 6/2 geteld en kwam ik op tenminste 45! Eerder heb ik vastgesteld dat vooral bij koud weer soms al heel wat ex. een uur eerder dan normaal op de slaapplaats zitten die je niet meer te zien krijgt, tenzij de hele groep wordt verstoord door een rover bijvoorbeeld. Dat kan ook gebeuren door een of ander malloot zoals ikzelf op 6/2. Bij uitzondering stond ik eens aan de oostzijde van de Braakman. Ik wilde behalve de Kleintjes ook de ganzen tellen en aan de oostzijde heb je beter zicht. Ik stond met mijn snufferd pal in de wind, kwam van het werk, was onvoldoende gekleed en stond daardoor behoorlijk te blauwbekken. Ik had al 29 Kleintjes zien arriveren die een voor een in die paar struiken op het Eilandje waren gedoken. Met moeite kon ik er nog een vijftal zien. Niet vanwege het licht, maar ze hadden zich verstopt in de drie struiken en het kleine plukje riet wat er nog staat. Ik

ging over het slik wat heen en weer rennen om me op te warmen en verstoorde ze toen. Alle Kleintjes kwamen van het Eilandje op. Het bleken er niet 29 maar 37 te zijn! Ik kreeg het gelijk weer warm.

Vandaag (14-2) was het dan toch nog goed weer om te tellen. Zondag lukte het niet vanwege de sneeuw en maandag was het te mistig. Ik zat er trouwens wel naast met mijn schatting. Het waren er geen 40-50 maar exact 52. Bovendien ook nog één Grote Zilver. Op het Eilandje verzamelden zich zeker 1500 Kauwen die het Eilandje pas in het stikkedonker naar het bos vliegen om daar te gaan slapen. In totaal sliepen er ook nog eens 170 Aalscholvers de meeste met een witte kop en een witte vlek bij de staart. Rondom het Eiland verzamelden zich zo'n 1.400 Kokmeeuwen. Overigens niks in vergelijking met vroeger toen deze tijd van het jaar aantallen van 7.000-12.000 normaal waren. Juist toen ik wilde weggaan kwamen nog 65 Kleine Zwanen aan en zag de lucht nog een paar keer zwart van de Kolganzen (schatting 5500 ex).

Met dank aan alle tellers te weten: René van Loo, Ted Sluijter, Piet de Keuning, Mark Hoekstein, Jos de Regt, Pim Wolf, Niels de Schipper en Henk Castelijns. Aanvullende info werd verkregen van Ton Stapels

Belgisch Vlaanderen

Verslag Kleine Zilverreiger slaapplaatstelling op 11 februari 2006

De twee weken voorafgaand aan de telling werd een steeds groter aantal waarnemingen in de zandstreek ten zuiden van Brugge verricht (en een steeds kleiner aantal in de polder). Toen ik eind januari een melding kreeg van Patrick Vandousselaere dat hij regelmatig Kleine Zilverreigers op morgen- en slaaptrek had boven zijn woning te Sint-Kruis besloten we op 04 februari de slaapplaats te gaan zoeken. Die werd na een leuke zoektocht gevonden in het Ryckeldebos te Sint-Kruis (Brugge). Verder onderzoek de volgende dagen wees uit dat het hier o.a. vogels betrof die overdag in Damme, Sint-Kruis, Sijsele, Oedelem en Assebroek foerageren. Wat ze daar juist eten, zouden we de volgende weken onderzoeken door in verschillende grachtjes te gaan scheppen.

Op 11 februari kwamen 61 vogels toe op 6 verschillende slaapplaatsen.

Ryckeldebos Sint-Kruis (Brugge)

Het hoogste aantal werd genoteerd te Ryckeldebos Sint-Kruis (Brugge) met 26 ex. Zeven vogels kwamen solitair toe uit kant Assebroek, de 19 andere kwamen om 18u03 in groep toe, wat er op wijst dat ze op een tot nu toe ongekende plaats voorverzamen (dus nog werk aan de winkel).

Sint-Andries (Bloemendale)

In kasteelpark Bloemendale te Sint-Andries kwamen 14 ex toe, steeds solitair of in kleine groepjes. Zij komen allen uit richting Varsenare, Meetkerke, Jabbeke en niet uit de zandstreek!

Lissewege

In Lissewege kwamen 11 ex in één groep toe om 18u07. Het betreft hier de weinige vogels die overdag nog in de Achterhaven, Dudzele, Lissewege en Uitkerke foerageren. Hier is de VVP te Lissewege wel gekend

Knokke (Zwin)

In het Zwin te Knokke kwamen slechts 5 ex slapen en dat roept toch enkele vraagtekens op. Vijf is toch wel heel weinig voor zo'n topgebied. Mogelijke oorzaak is dat we geen zicht hebben op de slaappleaats zelf – maar enkel de slaaptrek van over het Zwin kunnen volgen. Als de vogels in een bepaalde periode besluiten om wegens een of andere reden niet over het Zwin te komen aanvliegen, maar via een andere route missen we die. Ook opvallend was dat we zondagmorgen tijdens een kortstondig (8u40-!u50) bezoek aan het Zwin twee ex op morgentrek waarnamen en één exemplaar reeds in de polder foeragerend.

Snellegem

Nog een nieuwe slaappleaats werd ontdekt in Snellegem! Op de teldatum zelf kwamen daar 6 ex slapen, allen uit westelijke richting. Het gaat hem dus om vogels die overdag in Jabbeke, Snellegem en Zerkegem (en misschien ook Roksem en Zedelgem foerageren).

Torhout

De laatste slaappleaats bevond zich in Torhout met 3 ex. We hopen de volgende weken meer info over deze slaappleaats te ontvangen van de plaatstelijke tellers

Een woord van dank aan alle tellers, Wim Jans, Nicholas Endriatis, Patrick Vandousselaere, Rik Van de Kerchove, Johnny Mylle, Stijn Cooleman, Paul D'hoore, Geert Carette en Catrine Van Overloop

Frank De Scheemaeker

Vervolg

Het zou zeer interessant zijn om langs om langs slootjes of kreken waar Kleine zilverreigers foerageren eens wat onderzoek te doen naar het voedsel wat overdag wordt genuttigd.

Voor de liefhebber:

- Bepaalde tijd (half uur tot een uur) de vogel(s) observeren (telescoop) om te kijken wat ze vangen, daarna op die plaats een schepnet door het water halen om te kijken wat er zoal in zit aan levend materiaal.
- Wat is het zoutgehalte van het water?/ doorzicht?/ bodem bestaat uit: slib, zand, anders?
- Materiaal verzamelen, conserveren (alcohol/formaline) en (laten)determineren?
- Dit uitvoeren in verschillende biotopen (kort biotoop beschrijven)
- Maandelijks herhalen.

Ik begreep van Frank dat er in Belgisch Vlaanderen in maart een aanzet hiertoe wordt gegeven. Ook Henk Castelijns wil iets dergelijks in Zeeuws Vlaanderen proberen. Op Noord-Beveland zal ik ook een poging wagen.

Teldata

De volgende teldata zijn: 25/2 11/3 25/3, daarna weer oppakken in juli.

Vetgedrukt de zaterdagen voor de maandelijks simultaantelling (mag ook de zondag aansluitend). Ik hoop dat jullie dan weer meedoen.